

LA/Antti Suominen/KH

12.11.1975

1 (2)

Kalevagatan 6 00100 HELSINGFORS 10

Telefon 642 511

... Till arbetspensionsanstalterna

REGERINGENS FÖRSLAG TILL ÄNDRING AV INDEXSTADGANDENA I ARBETSPENSIONS- LAGARNA

Till Riksdagen har 7.11.1975 avlåtits regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare och till vissa andra därtill anslutna lagar.

Förslaget baserar sig på det socialpolitiska avtalet i anslutning till den inkomstpolitiska helhetsupp-
gårelsen år 1974, i vilket avtalsparterna godkände en ståndpunkt avseende målen för pensionsindexformen. I följd av avtalet tillsattes i oktober 1974 pensionsindexkommittén, som fick i uppdrag att söka fram en sådan lösning, att det i lagen om pension för arbetstagare avsedda indexjusteringsförfarandet kunde förnyas och att denna förnyelse kunde genomföras redan under avtalsperioden. På basen av de förslag kommittén framlagt och på basen av de förhandlingar statsrådet fört med berörda organisationer har regeringen föreslagit ändring av lagen om pension för arbetstagare och övriga arbets- och tjänstepensionslagar.

Det avsedda målet i regeringens förslag är, att med hjälp av APL-indexjusteringarna garantera pensions-
tagarna en skälig ökning i pensionernas köpkraft, om i förvärvsinkomsterna sker en reell tillväxt. Detta mål uppnås enligt förslaget så, att justeringen genomförs utgående från statistikcentralens indexserier genom en indexförhöjning som bestäms som ett medeltal av ändringarna i det allmänna lönenivåindexet och i konsumentprisindexet.

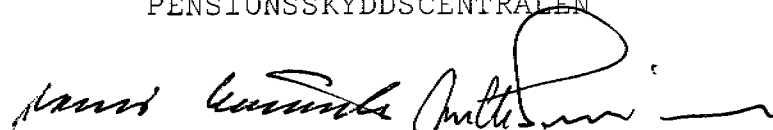
Regeringen föreslår också att indexjusteringen i högre grad än hittills skall genomföras i förväg. Detta skulle ske så, att utöver indexjusteringen vid årsskiftet skulle varje år i juli de löpande pensionerna utökas med ett förskott, som utgör en femtedel av den uppskattade indexjusteringen vid följande årsskifte.

I förslaget ingår även stadganden om en ökning av minimibeloppen för de lägre arbetspensionerna. Förhöjningen skulle ske på så sätt, att den långsammare ökning i pensionerna, som den ändrade pensionsjusteringen leder till, kompenseras genom en höjning av den procentuella nivån för pensionerna. I enlighet med detta föreslås att 25 %:s minimibeloppen ökas med 0,25 procentenheter och 33 %:s minimibeloppen med 1/3 procentenheter per år, de förra till 27,5 % och de senare till 36 %.

Enligt regeringens förslag skulle det nya förfarandet för indexbestämningen tillämpas vid fastställandet av löneindextalet för år 1976. Den två gånger per år skeende förhöjningen skulle enligt förslaget skjutas fram till år 1977. Förhöjningen av minimipensionerna skulle på grund av bristande verkställighetstid ske först från början av år 1977, varvid även förhöjningen för år 1976 då skulle ingå.

Förslaget med dess innehåll i detalj framgår av bifogade bilaga. När riksdagen behandlat förslaget ger Pensionsskyddscentralen noggrannare anvisningar om tillämpningen.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

BILAGA

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag angående ändring av lagen om pension för arbetstagare samt till vissa andra därtill anslutna lagar

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
angående ändring av lagen om pension för arbetstagare samt till
vissa andra därtill anslutna lagar.**

Den nuvarande i arbetspensionerna tillämpade indexbindningen som baserar sig på det allmänna förtjänstnivåindexet, har visat sig leda till oskäligen och snedvridna resultat. Denna i orätt riktning gående utveckling kommer till synes som en sönderbrytning av gällande principer om pensionernas belopp såväl i de inre förhållandena inom pensionssystemen som i förhållande till inkomstutvecklingen för de motsvarande aktiva grupperna. Bland annat har de stora pensionerna i förhållande till motsvarande löner under de senaste åren ökat mera än de små pensionerna. Dessa missförhållanden ansluter sig till den i vårt land sedan år 1969 tillämpade inkomstpolitiken, som avser att reducera inkomstskillnaderna, och blev som en biverkan av de positiva resultat denna politik medförde, betydande under 1970-talets första år.

Frågan om pensionsindexen är synnerligen vittbärande och inverkar i väsentlig grad på utvecklingen av pensionssystemen på lång sikt. År 1972 föreslog den då arbetande pensionsindexkommissionen, att pensionerna skulle bindas vid levnadskostnadsindexet. Förutsättning för reformens genomförande ansågs likväl inte vara för handen förrän intresseorganisationerna gemensamt hade fattat beslut härom. Denna förutsättning förelåg, när i det socialpolitiska avtalet i anslutning till den inkomstpolitiska helhetslösningen år 1974 avtalsparterna godkände en ståndpunkt avseende målen för pensionsindexreformen.

På basen av nämnda avtal fick den i oktober 1974 tillsatta pensionsindexkommittén i uppdrag att söka en lösning till förverkligande av det i lagen om pension för arbetstagare (395/61, nedan APL) avsedda indexjusteringsförfarandet på i avtalet definierat sätt så, att reformen skulle kunna förverkligas under avtalsperioden. På basen av de förslag kommittén framställt och på basen av de förhandlingar statsrådet fört med berörda organisationer har regeringen funnit det av behovet påkallat att föreslå en ändring av APL och övriga arbets- och tjänstepensionslagar.

Det för arbets- och tjänstepensionerna tillämpade indexet eller det så kallade APL-indexet berör förutom pensioner som bestäms på

basen av arbets- och tjänstgöringsförhållanden även pensioner i enlighet med lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen och lagen om skada, ådragen i militärtjänst. I enlighet härmed berör regeringens proposition samtliga vid APL-indexet bundna pensioner. Som mål har uppställts, att genom APL-indexjusteringarna för pensionstagarna tryggas en skälig ökning i pensionernas köpkraft, såframt en reell tillväxt sker i den arbetande befolkningens arbetsinkomster. Det naturligaste måttet för denna ökning är den genomsnittliga tillväxten i löneinkomsterna, den tillväxt som de allmänna arbets- och tjänstekollektivavtalen garanterar löntagarna. Den på detta sätt avvägda APL-indexjusteringen måste anses som ändamålsenligt även på den grund, att den garanterar en fortsättning av den före pensioneringen pågående mest allmänna inkomstutvecklingen även under pensioneringstiden. I praxis kan denna justering förverkligas på basen av de av statistikcentralen publicerade indexserierna genom att fastställa indexförhöjningen enligt ett medeltal av det allmänna förtjänstnivåindexet och konsumentprisindexet. Därutöver dämpar den indexjustering, som i regeringens förslag framförs, den sänkande inverkan eventuella nedgångsperioder har på pensionstagarens utkomst till hälften av den inverkan nuvarande praxis skulle leda till.

Detta förslag avlägsnar inte ensamt för sig problemet med överstora pensioner, vilket utgjort bakgrund till förslaget, på annat sätt än till den del problemet uppstått som en följd av indexsystemet. Därför ämnar regeringen även låta utreda möjligheterna till att genom ändring av stadgandena om pensionens ingångsbelopp förhindra uppkomsten av pensioner över den målsatta nivån. Regeringen har likaså för avsikt att låta utreda, huruvida möjlighet finns att ytterligare sänka den reella tillväxtandelen som arbetspensionernas indexbindning medför, liksom även huruvida den nuvarande grunden för folkpensionernas indexbindning, det allmänna prisindexet, är det mest ändamålsenliga, eller borde måhända en övergång ske till en, exempelvis pensionstagarnas konsumtion eller minimiutkomstbehoven bättre avbildande indexserie. Slutligen borde ytterligare grundligt undersökas

frågan därom, huruvida det kan anses ändamålsenligt att såväl på löpande pensioner som på de till grund för pensionen liggande lönerna tillämpa ett och samma index. Avsikten är, att insamlingen och undersökningen av det statistiska material som behövs för utredandet av denna fråga, omedelbart skall inledas inom arbetspensionssystemets krets.

Den andra modellen i det inkomstpolitiska avtalet av år 1974 för problemets lösning, modellen med skilda indexförhöjningar, föreslås inte att genomföras. Pensionsindexkommittén har grundligt undersökt frågan om, huruvida pensionerna kunde förhöjas genom olika stora indexjusteringar, och utrett det ändamålsenliga med skilda index. Enligt utredningen tillämpas inte skilda indexjusteringar i något land. Även för Finlands del har kommittén konstaterat, att skilda indexjusteringar inte går att genomföra.

Med stöd av det föregående föreslår regeringen att 9 § 1 mom. APL ändras sålunda, att APL-indexet år 1976 och därefter skulle fastställas enligt ett medeltal av den årliga förändringen i lönenivån och i konsumentpriserna. De årliga förändringarna skulle räknas med hjälp av de genomsnittliga poängtalerna för tre kvartal, vilket närmast är en teknisk ändring i förhållande till det nuvarande med användning av poängtalet för endast en månad, för september.

Vid APL-indexjusteringarna har det setts som ett missförhållande, att indexjustering företas endast en gång om året, vid dess ingång. För den skull föreslår regeringen en övergång till justering två gånger om året, eller att justering skulle förrättas såväl vid årets ingång som vid början av juli. Förslaget till lagändring gällande detta ingår i 9 § 2 mom. APL. Den förskotts-försöjning som skulle företas i början av juli är enligt förslaget en femtedel av beloppet av den uppskattade indexjusteringen vid följande årsskifte. Den nuvarande indexjusteringen sker på förhand i förhållande till tidpunkten för löneförhöjningarna, och den föreslagna ändringen innebär sålunda, att indexjusteringarnas karaktär av förskott ytterligare betonas. För mildrande av den inverkan de härav föranledda tilläggs-kostnaderna medför föreslås, att reformen förverkligas först under åren 1977—1978 sålunda, att indexjusteringen i juli 1977 utgår med hälften av ovannämnda belopp. Av samma orsak beaktas denna förskotts-förhöjning, när poängtalet för APL-indexet fastställs för år 1978. Dessa förslag ingår i ikraftträdelsestadgandet till lagen om pension för arbetstagare.

Regeringen har ansett det ändamålsenligt att sträva till, att för de lägre arbetspensionerna bevara pensionsnivåutvecklingen enligt nuvarande praxis mera allmänt än vad pensionsindexkommittén föreslagit. Kommittén har konstaterat att detta kan göras genom en förhöjning av det nuvarande minimibeloppet om 25 % sålunda, att den långsammare pensionsutveckling som härleder sig av ändringen i indexjusteringen kompenseras med en höjning av den procentuella nivån för pensionen. Denna åtgärd skulle ha omfattat cirka 260 000 pensionstagare. Regeringen föreslår att även de pensionstagare, som innefattas i kretsen för minimibeloppet om 33 % som trädde i kraft den 1 juli 1975, kompenseras för den av indexändringen orsakade långsammare höjningen av pensionsnivån. Med stöd av detta föreslår regeringen en ändring av 5 a § APL sålunda, att den nuvarande 25 %:s miniminivån höjs med 0,25 procentenheter och 33 %:s miniminivån med $\frac{1}{3}$ procentenheter årligen, den förra till 27,5 % och den senare till 36 %. Emedan det föreslagna minimibeloppet kommer att omfatta nya åldersklasser, måste lagen även till denna del ändras. Då någon tid för verkställigheten inte finns föreslås att den för år 1976 förutsatta förhöjningen genomförs från ingången av år 1977. Ovannämnda förhöjningar av minimibeloppen berör även redan beviljade pensioner. För att inte folkpensionen jämte därtill anslutna tillägg skall minska i följd av dessa förhöjningar, kommer regeringen att senare föreslå ändringar gällande detta i folkpensionslagarna.

Ändringarna avseende indexjusteringen och förhöjningen av minimibeloppen enligt lagen om pension för arbetstagare föreslås att på motsvarande sätt genomföras även i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62), i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) och i lagen om pension för företagare (468/69).

Regeringen föreslår en ändring av 13 och 24 §§ lagen om avträddelsepension (16/74) sålunda, att även avträddelsepensionen omfattas av APL-indexjusteringarna om avträddelsen sker efter ändringens ikraftträdande.

En av huvudprinciperna för arbetspensions-skyddet är, att intjänad pensionsförmån är oantastbar. Denna princip är för närvarande ofullständigt förverkligad ifråga om statlig tjänstgöringsförhållande. För närvarande bestäms pensionen enligt en långsammare tillväxtkoefficient om tjänstgöringsförhållandet har upphört före pensionsfallet, än om detta för-

hållande upphör i och med pensioneringen. För en korrigerig av detta föreslår regeringen att 10 § 1 mom. lagen om statens pensioner (280/66, nedan StPL) ändras så, att dessa så kallade fribrevspensioner bestäms enligt en årlig tillväxtkoefficient om 2 %.

Enligt nu gällande lag kan den till fulla belopp utgående pensionen enligt statens tilläggspensionsskydd uppgå till 66 % av den pensionsgrundande lönen minskad med folkpensionens grunddel. Den pension som inom kretsen för lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64) utgår på basen av full tjänstetid är högre än motsvarande i StPL avsedda pension, om den lön som ligger till grund för pensionen är lägre än en viss, av tilläggspensionsstadgandena beroende lön. Regeringen föreslår en ändring av 12 § 3 mom. StPL sålunda, att maximibeloppet för pension som utgår på basen av full tjänstetid är 66 % av den pensionsgrundande lönen, om denna lön är högst 2 300 mark i månaden. Är lönen högre än detta belopp beaktas folkpensionen såsom steg för steg minskande på maximibeloppet om 66 % sålunda, att maximibeloppet minskas med ett belopp som är 66 % av den överskjutande delen, dock högst med ett belopp motsvarande folkpensionens grunddel.

Även lagen om statens familjepensioner (774/68) föreslås att ändras på motsvarande sätt så, att fribrevsfamiljepensionen på basen av 30 års tjänstetid skulle vara 60 % av förmanlätarens pensionsgrundande lön, om för-

månstagarna är minst tre, 45 % om förmanstagarna är två och 30 % om endast en person är förmanstagare.

Ovan föreslagna ändringar i lagen om statens pensioner berör pensioner, som börjat den 1. 1. 1976 eller därefter. Deras verkan är i förhållande till övriga ovan föreslagna ändringar jämförelsevis ringa och de har avvägs så att ändringarna kan fogas till den nya pensionsnivån, som planeras i samband med utredningen om det tidigare nämnda pensionens ingångsbelopp.

Genom regeringens förslag skulle tillväxten i pensionsutgifterna ske långsammare. Beräknat enligt penningvärdet för år 1975 och den uppskattade genomsnittliga reella tillväxten i lönenivån för åren 1976—1980, är tillväxten i pensionsutgifterna årligen 30—40 miljoner mark lägre för samtliga till APL-indexet bundna pensioners del. Under enskilda år kan denna långsammare utveckling överskrida eller understiga nämnda belopp, beroende bland annat på den reella tillväxten i lönenivån. Den minskning i pensionsutgifterna som uppstår som en följd av den årliga långsammare utvecklingen är i förhållande till nuvarande APL-indexpraxis enligt uppskattning 90 miljoner mark år 1978 och 170 miljoner mark år 1980. Genom regeringens förslag riktas medlen så att pensionsskyddet för pensionerna på lägre nivå förbättras och att å andra sidan pensionernas tillväxt ifråga om större pensioner blir långsammare.

Med stöd av vad ovan anförts förelägges Riksdagen till antagande följande lagförslag:

Lag

angående ändring av 5 a och 9 §§ lagen om pension för arbetstagare.

I enlighet med riksdagens beslut ändras 5 a § 1 och 2 mom. och 9 § lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare, av dessa lagrum 5 a § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 20 december 1968 (690/68), 5 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 20 september 1974 (749/74) och 9 § sådant det lyder i lag av den 22 november 1963 (525/63), som följer:

5 a §.

Är beloppet av på denna lag underställda arbetsförhållanden grundad, i enlighet med 5 § 1 mom. beräknad pension till arbetstagare, som är född före den 1 juli 1921, mindre än i denna paragraf avsett minimibelopp, förhöjes det till minimibeloppet.

Skall såsom till pension berättigande tjänstgöringstid räknas tiden från och med den 1 juli 1962 tills arbetstagaren fyller 65 år, ut-

gör pensionens minimibelopp 33 procent av den pensionsgrundande lörens belopp, vilket procenttal ändras i enlighet med nedanstående tabell. I stället för den i 3 mom. ikraftträdelsestadgandet till lag av den 20 september 1974 angående ändring av lagen om pension för arbetstagare (749/74) nämnda födelsetidsgränsen den 1 juli 1922 används som födelsetidsgräns den 1 januari 1925 och procenttalet 25 ändras enligt följande:

hållande upphör i och med pensioneringen. För en korrigerig av detta föreslår regeringen att 10 § 1 mom. lagen om statens pensioner (280/66, nedan StPL) ändras så, att dessa så kallade fribrevspensioner bestäms enligt en årlig tillväxtkoefficient om 2 %.

Enligt nu gällande lag kan den till fullt belopp utgående pensionen enligt statens tilläggspensionsskydd uppgå till 66 % av den pensionsgrundande lönen minskad med folkpensionens grunddel. Den pension som inom kretsen för lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64) utgår på basen av full tjänstetid är högre än motsvarande i StPL avsedda pension, om den lön som ligger till grund för pensionen är lägre än en viss, av tilläggspensionsstadgandena beroende lön. Regeringen föreslår en ändring av 12 § 3 mom. StPL sålunda, att maximibeloppet för pension som utgår på basen av full tjänstetid är 66 % av den pensionsgrundande lönen, om denna lön är högst 2 300 mark i månaden. Är lönen högre än detta belopp beaktas folkpensionen såsom steg för steg minskande på maximibeloppet om 66 % sålunda, att maximibeloppet minskas med ett belopp som är 66 % av den överskjutande delen, dock högst med ett belopp motsvarande folkpensionens grunddel.

Även lagen om statens familjepensioner (774/68) föreslås att ändras på motsvarande sätt så, att fribrevsfamiljepensionen på basen av 30 års tjänstetid skulle vara 60 % av förmanlåtarens pensionsgrundande lön, om för-

månstagarna är minst tre, 45 % om förmånstagarna är två och 30 % om endast en person är förmånstagare.

Ovan föreslagna ändringar i lagen om statens pensioner berör pensioner, som börjat den 1. 1. 1976 eller därefter. Deras verkan är i förhållande till övriga ovan föreslagna ändringar jämförelsevis ringa och de har avvägts så att ändringarna kan fogas till den nya pensionsnivån, som planeras i samband med utredningen om det tidigare nämnda pensionens ingångsbelopp.

Genom regeringens förslag skulle tillväxten i pensionsutgifterna ske långsammare. Beräknat enligt penningvärdet för år 1975 och den uppskattade genomsnittliga reella tillväxten i lönenivån för åren 1976—1980, är tillväxten i pensionsutgifterna årligen 30—40 miljoner mark lägre för samtliga till APL-indexet bundna pensioners del. Under enskilda år kan denna långsammare utveckling överskrida eller understiga nämnda belopp, beroende bland annat på den reella tillväxten i lönenivån. Den minskning i pensionsutgifterna som uppstår som en följd av den årliga långsammare utvecklingen är i förhållande till nuvarande APL-indexpraxis enligt uppskattning 90 miljoner mark år 1978 och 170 miljoner mark år 1980. Genom regeringens förslag riktas medlen så att pensionsskyddet för pensionerna på lägre nivå förbättras och att å andra sidan pensionernas tillväxt ifråga om större pensioner blir långsammare.

Med stöd av vad ovan anförts förelägges Riksdagen till antagande följande lagförslag:

Lag

angående ändring av 5 a och 9 §§ lagen om pension för arbetstagare.

I enlighet med riksdagens beslut ändras 5 a § 1 och 2 mom. och 9 § lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare, av dessa lagrum 5 a § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 20 december 1968 (690/68), 5 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 20 september 1974 (749/74) och 9 § sådant det lyder i lag av den 22 november 1963 (525/63), som följer:

5 a §.

Är beloppet av på denna lag underställda arbetsförhållanden grundad, i enlighet med 5 § 1 mom. beräknad pension till arbetstagare, som är född före den 1 juli 1921, mindre än i denna paragraf avsett minimibelopp, förhöjes det till minimibeloppet.

Skall såsom till pension berättigande tjänstgöringstid räknas tiden från och med den 1 juli 1962 tills arbetstagaren fyller 65 år, ut-

gör pensionens minimibelopp 33 procent av den pensionsgrundande lörens belopp, vilket procenttal ändras i enlighet med nedanstående tabell. I stället för den i 3 mom. ikraftträdelsestadgandet till lag av den 20 september 1974 angående ändring av lagen om pension för arbetstagare (749/74) nämnda födelsetidsgränsen den 1 juli 1922 används som födelsetidsgräns den 1 januari 1925 och procenttalet 25 ändras enligt följande:

År	I stället för 33 % används %	I stället för 25 % används %
1982	282 $\frac{2}{3}$	26 $\frac{3}{4}$
1983	285 $\frac{1}{3}$	27
1984	288	27 $\frac{1}{4}$
1985 och därefter	288	27 $\frac{1}{2}$

Stadgandena i 5 § 1 mom. denna lag tillämpas även på tidigare beviljad pension, om

pensionen även annars vid tidpunkten för förhöjningen utgår till betalning. Med anledning av förhöjningen förrättas icke samordning av pensionerna ånyo. Vid förrättandet av förhöjningen skall därtill iaktas, vad i 3 och 4 mom. ikraftträdelsestadgandet till lag av den 20 december 1968 angående ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (691/68) är stadgat.

Lag

angående ändring av 14 och 22 §§ lagen om pension för lantbruksföretagare.

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* 14 § och 22 § 5 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/69), av dessa 22 § 5 mom. sådant det lyder i lag av den 20 september 1974 (751/74), samt *fogas* till 22 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lagar av den 7 juli 1970 och den 29 december 1972 (469/70 och 936/72) samt genom nämnda lag av den 20 september 1974, ett nytt 6 mom., varvid nuvarande 6, 7, 8 och 9 mom. blir 7, 8, 9 och 10 mom., som följer:

14 §.

De fastställda arbetsinkomsterna och de i denna lag stadgade markbeloppen justeras i enlighet med de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna på sätt i 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgas.

22 §.

Utan hinder av vad i 6 § 1 mom. är stadgat utgör beloppet av ålderspension och full invalidpension för lantbruksföretagare, som är född före den 1 januari 1929, om såsom till pension berättigande skall beaktas tiden från den 1 januari 1970 till dess lantbruksföretagaren fyller 65 år, 33 procent av den pensionsgrundande arbetsinkomsten, såframt icke pensionen uträknad enligt 6 § 1 mom. är större. Sagda procenttal ändras i enlighet med nedanstående tabell. I stället för den i 3 mom. ikraftträdelsestadgandet till lag av den 20 september 1974 angående ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (751/74) nämnda födelsetidsgränsen den 1 januari 1930 används som födelsetidsgräns den 1 juli 1932 och procenttalet 25 ändras, såframt icke pensionen uträknad enligt 6 § 1 mom. är större, enligt följande:

År	I stället för 33 % används %	I stället för 25 % används %
1977—1978	34	25 $\frac{3}{4}$
1979	34 $\frac{1}{3}$	26
1980	34 $\frac{2}{3}$	26 $\frac{1}{4}$
1981	35	26 $\frac{1}{2}$
1982	35 $\frac{1}{3}$	26 $\frac{3}{4}$
1983	35 $\frac{2}{3}$	27
1984	36	27 $\frac{1}{4}$
1985 och därefter	36	27 $\frac{1}{2}$

Skall såsom till pension berättigande icke beaktas hela förenämnda tid, utgör pensionens belopp en proportionellt lika stor del av sagda pension som antalet till pension berättigande månader utgör av det i hela förenämnda tid ingående antalet fulla månader. Är lantbruksföretagaren född före den 1 januari 1935, uträknas såsom delpension beviljad invalidpension sålunda, att delpensionen utgör följande procenttal av den fulla pensionen:

Födelseår	Delpensionen i procent av full pension
1927 eller tidigare	66
1928	64
1929	62
1930	60
1931	58
1932	56

Födelseår	Delpensionen i procent av full pension
1933	54
1934	52

Stadgandena i 22 § 5 mom. denna lag tillämpas även på tidigare beviljad pension, om pensionen även annars vid tidpunkten för förhöjningen utgår till betalning. Med anledning av förhöjningen förrättas icke samordning av pensionerna ånyo.

Lag

angående ändring av 13 och 19 §§ lagen om pension för företagare.

I enlighet med riksdagens beslut ändras 13 § och 19 § 5 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/69), av dessa 13 § sådan den lyder i lag av den 17 december 1971 (872/71) och 19 § 5 mom. sådant det lyder i lag av den 20 september 1974 (752/74), samt fogas till 19 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lagar av den 7 juli 1970 och den 29 december 1972 (468/70 och 937/72) samt genom nämnda lag av den 20 september 1974, ett nytt 6 mom., varvid nuvarande 6 och 7 mom. blir 7 och 8 mom., som följer:

13 §.

De fastställda arbetsinkomsterna samt de i 7 § 1 mom. och 9 § 2 mom. stadgade markbeloppen justeras i enlighet med de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna på sätt i 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgas.

19 §.

Utan hinder av vad i 5 § 1 mom. är stadgat utgör beloppet av ålderspension och full invalidpension för företagare, som är född före den 1 januari 1929, om såsom till pension berättigande skall beaktas tiden från den 1 januari 1970 till dess företagaren fyller 65 år, 33 procent av den pensionsgrundande arbetsinkomsten upp till ett årligt inkomstbelopp om 20 000 mark samt av den överstigande delen av arbetsinkomsten 1/8 procent för varje till pension berättigande full månad, såframt icke pensionen uträknad enligt 5 § 1 mom. är större. På sagda gränobelopp tillämpas stadgandena i 13 § denna lag. Sagda procenttal 33 ändras i enlighet med nedanstående tabell. I stället för den i 3 mom. ikraftträdelsestadgandet till lag av den 20 september 1974 angående ändring av lagen om pension för företagare (752/74) nämnda födelsegränsen den 1 januari 1930 används som födelsegräns den 1 juli 1932 och procenttalet 25 ändras, såframt icke pensionen uträknad enligt 5 § 1 mom. är större, enligt följande:

År	I stället för 33 % används %	I stället för 25 % används %
1977—1978	34	25 $\frac{3}{4}$
1979	34 $\frac{1}{3}$	26
1980	34 $\frac{2}{3}$	26 $\frac{1}{4}$
1981	35	26 $\frac{1}{2}$
1982	35 $\frac{1}{3}$	26 $\frac{3}{4}$
1983	35 $\frac{2}{3}$	27
1984	36	27 $\frac{1}{4}$
1985 och därefter	36	27 $\frac{1}{2}$

Skall såsom till pension berättigande icke beaktas hela ovan nämnda tid, utgör pensionsbelopp en proportionellt lika stor del av ovan avsedda belopp som antalet till pension berättigande månader utgör av det i hela nämnda tid ingående antalet fulla månader. Är företagaren född före den 1 januari 1935, uträknas såsom delpension beviljad invalidpension sålunda, att delpensionen utgör följande procenttal av den fulla pensionen:

Födelseår	Delpensionen i procent av full pension
1927 eller tidigare	66
1928	64
1929	62
1930	60
1931	58
1932	56
1933	54
1934	52

Stadgandena i 19 § 5 mom. denna lag tillämpas även på tidigare beviljad pension, om pensionen även annars vid tidpunkten för förhöjningen utgår till betalning. Med anledning av förhöjningen förrättas icke samordning av pensionerna ånyo.

Lag

angående ändring av 13 och 24 §§ lagen om avträdelsepension.

I enlighet med riksdagens beslut ändras 13 § och 24 § 1 mom. lagen den 4 januari 1974 om avträdelsepension (16/74) som följer:

13 §.

I denna lag stadgade markbelopp justeras i enlighet med de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna på sätt i 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgas.

24 §.

Om ej annat följer av denna lag gäller om avträdelsepension i tillämpliga delar ytterligare vad i 9, 16—21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare samt i 16—18 §§ och 19 § 3 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Stadgandena i 13 § denna lag tillämpas på de fall då avträdelse sker eller i 17 § 1 mom. lagen om avträdelsepension avsett villkorligt beslut ges sedan denna lag trätt i kraft.

Då markbelopp och pensioner första gången efter den 1 januari 1976 justeras i enlighet med denna lag, beaktas som justering underkastade markbelopp och pensionsbelopp ifrågasvarande belopp i december 1975. Dessa anses motsvara det av social- och hälsovårdsministeriet fastställda löneindextalet för år 1975.

Lag

angående ändring av lagen om statens pensioner.

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66) 10 § 1 mom., 12 § 3 mom. och 16 §, av dessa lagrum 10 § 1 mom. och 12 § 3 mom. sådana de lyder i lag av den 18 juli 1975 (568/75), som följer:

10 §.

Pensionens belopp utgör i fråga om varje till pensionstiden hänförd hel månad 1/12 procent av den pensionsgrundande lönen för tiden före den 1 juli 1962 och 1/6 procent för tiden därefter.

med ett belopp, som utgör 66 procent av den överskjutande delen, dock minskad högst med ett belopp motsvarande folkpensionens grunddel.

12 §.

Samordningsgränsen är 66 procent av den lön som ligger till grund för pensionens maximibelopp, om denna lön är högst 2 300 mark. Överstiger den lön som ligger till grund för pensionens maximibelopp 2 300 mark, är samordningsgränsen 66 procent av lönen minskad

16 §.

Den pensionsgrundande lönen justeras då pensionen beviljas och då 13 § tillämpas enligt det löneindextal, som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare.

Pensionens belopp justeras på sätt som är stadgat om justering av pensioner som utgår enligt lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Det belopp i mark, varom är stadgat i denna lags 12 § 3 mom., motsvarar det för år 1975 fastställda löneindextalet 383 och det justeras

kalenderårsvis med samma belopp i mark som det markbelopp, vilket avses i 8 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, justeras per kalenderår räknat från början av år 1976.

Lag

angående ändring av 5 och 11 §§ lagen om statens familjepensioner.

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 31 december 1968 om statens familjepensioner (774/68) 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 18 juli 1975 (569/75), och 11 § som följer:

5 §.

Familjepension till efterlevande make och barn utgör för varje månad, som skall räknas såsom pensionstid för förmånslåtarens pension, av den pensionsgrundande lönen:

1) om förmånslåtaren var berättigad till pension med tillämpning av 10 § 1 mom. lagen om statens pensioner,

för pensionstiden före den 1 juli 1962

2/48 procent, om en förmånstagare finnes,

3/48 procent, om förmånstagarna är två, samt

4/48 procent, om förmånstagarna är tre eller flera;

för pensionstiden efter den 1 juli 1962

2/24 procent, om en förmånstagare finnes,

3/24 procent, om förmånstagarna är två, samt

4/24 procent, om förmånstagarna är tre eller flera;

2) om förmånslåtaren var berättigad till pension med tillämpning av 10 § 2 mom. lagen om statens pensioner, 1/12 procent, var- till om flera förmånstagare finnes, lägges 1/36

procent för den andra förmånstagaren och för varje förmånstagare därutöver 1/72 procent, dock så, att såsom pensionstid beaktas högst 360 månader; samt

3) om förmånslåtaren var berättigad till pension med tillämpning av 10 § 3 mom. lagen om statens pensioner, 1/10 procent, var- till, om flera förmånstagare finnes, lägges 1/30 procent för den andra förmånstagaren och för varje förmånstagare därutöver 1/60 procent, dock så, att såsom pensionstid beaktas högst 300 månader.

11 §.

Förmånslåtarens pensionsgrundande lön justeras då familjepensionen beviljas och då 8 § tillämpas enligt det löneindextal, som årligen fastställles för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare.

Familjepensionens belopp justeras på sätt som är stadgat om justering av pensioner som utgår enligt lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

Helsingfors den 7 november 1975.

Republiken President

Social- och hälsovårdsminister